

ŠOLSKI CENTER CELJE

Srednja šola za strojništvo, mehatroniko in medije

RAZISKOVALNA NALOGA ULTIMATIVNI ROBOT

Avtorji:

Nik Čurin, M-2. f

Denis Fale, M-2. f

Miha Krumpačnik, M-2. f

Mentorja:

mag. Andro Glamnik, univ. dipl. inž.

Matej Veber, univ. dipl. inž.

Mestna občina Celje, Mladi za Celje

Celje, marec 2016

POVZETEK

Za raziskovalno nalogo smo želeli izdelati mobilnega robota na kolesih, ki ga bomo vozili na daljinsko vodenje ter da bo v živo prenašal sliko na pametni telefon. Osnovo smo sestavili iz vseh potrebnih delov, ki smo si jih zamislili. Ker smo inovativni in želimo pridobiti novo znanje, smo se odločili, da bo našega robota poganjal mikroračunalnik Raspberry Pi 2 b+. Ker z njim ni imel izkušenj še nihče od nas, smo vedeli, da nas čaka trdo in težavno, vendar zabavno delo. Za vodenje samega robota smo razmišljali med dvema standardnima igralnima ploščkoma, in sicer med Xboxom ali Playstationom, ki delujeta na osnovi Bluetooth. Na koncu smo se odločili za Playstation igralni plošček. Ko smo dobili dele, smo pričeli s sestavljanjem robota, saj še nismo imeli ustreznega kabla za zagon Raspberryja. Ko smo platformo sestavili, smo vse moči usmerili v samo srce robota, in sicer v delo z Raspberry Pi. Čeprav so bile to za nas povsem nove dimenzije programiranja, smo se hitro naučili osnovne tehnike upravljanja. Ves čas pa smo se posvečali tudi samemu programu za vodenje in prenosu slike. Ko smo na Raspberry Pi namestili vso potrebno programsko opremo, smo pričeli s povezovanjem senzorjev in motorjev. Ker je v grobem vse delovalo pravilno, smo pričeli izpopolnjevati podrobnosti, dokler nismo prišli do zaključnega izdelka.

Kazalo

HIPOTEZE
1) STROJNA OPREMA
1.1 Raspberry Pi 2 B+ 2
1.2 MIŠKA
1.4 TIPKOVNICA
1.5 ZASLON
1.6 SPOMINSKA KARTICA
1.7 PIROCON v2.0
1.8 ŠTEVILSKE OZNAKE NA KRMILNIKU PiRoCon 2.06
1.9 Wi-Fi vmesnik
1.10 Bluetooth vmesnik
1.11 PS3-BLUETOOTH IGRALNI PLOŠČEK
2) PROGRAMSKA OPREMA
2.1 NAMESTITEV OPERACIJSKEGA SISTEMA RASPBIAN
2.2 POTEK NAMESTITVE
2.3 PROGRAM PYTHON
2.4 NAMESTITEV WI-FI VMESNIKA
2.5 NAMESTITEV EKRANA
2.6 NAMESTITEV BLUETOOTH VMESNIKA
2.7 NAMESTITEV KAMERE
2.8 NAMESTITEV PS3-BLUETOOTH VMESNIKA
2.8 KAMERA
3.2 OHIŠJE ZA KAMERO
3) MEHANSKI SKLOP
4.1 Pogonski sistem
4.2 Montažni plošči
4) ELEKTRONSKI SKLOP
5.1 IR-SENZORJA
4.2 LINIJSKA SENZORJA
4.3 ULTRAZVOČNI SENZOR
4.4 DC-MOTORJA
4.5 SERVOMOTORJI ZA NAGIBANJE IN VRTENJE
4.6 iBoost64
5) RASPBERRY PI Z OPREMO
5.1 PRIKLOP OPREME NA KRMILNIK

6) OSTALI DELI	27
6.1 DISTANČNIKI	
6.2 VIJAKI	
7) MONTAŽA ROBOTA	
7.1 NAMEŠČANJE IR-SENZORJEV	
7.2 MONTAŽA LINIJSKIH SENZORJEV	
7.3 MONTAŽA POGONSKEGA SISTEMA	
7.4 MONTAŽA ULTRASONIČNEGA SENZORJA	
7.5 MONTAŽA RASPBERRY PI Z OPREMO	
7.6 MONTAŽA ZGORNJE PLOSKVE	
7.7 MONTAŽA PAN/TILT-SISTEMA IN KAMERE	
7.8 MONTAŽA POLNILNE BATERIJE	
7.9 POSTOPKI	
8) PROGRAM ROBOTA	
8) PROGRAM ROBOTA 8.1 KOMENTAR PROGRAMA	35 35
8) PROGRAM ROBOTA 8.1 KOMENTAR PROGRAMA 8.2 AVTOMATSKI ZAGON PROGRAMA	
 8) PROGRAM ROBOTA 8.1 KOMENTAR PROGRAMA 8.2 AVTOMATSKI ZAGON PROGRAMA 9) 3D-MODELIRANJE IN 3D-TISKANJE	
 8) PROGRAM ROBOTA 8.1 KOMENTAR PROGRAMA 8.2 AVTOMATSKI ZAGON PROGRAMA 9) 3D-MODELIRANJE IN 3D-TISKANJE 9.1 MODELIRANJE V PROGRAMU SOLIDWORKS	
 8) PROGRAM ROBOTA	

Slika 1: Raspberry Pi 2 B+	2
Slika 2: Miška	3
Slika 3: Tipkovnica	3
Slika 4: Priklop ekrana preko GPIO-pinov	4
Slika 5: Ekran, na katerega priklopimo Raspberry Pi	4
Slika 6: Mikro SD-spominska kartica	5
Slika 7 :Prikaz priklopa na Raspberry Pi	5
Slika 8: Prikaz številske oznake	6
Slika 9: Prikaz Wi-Fi dongle vmesnika	7
Slika 10: Prikaz Bluetooth dongle vmesnika	7
Slika 11: PS3-Bluetooth igralni plošček	8
Slika 12: Namestitev operacijskega sistema	. 9
Slika 13: Namizje 1	10
Slika 14: Primer programiranja v programu Python 1	11
Slika 15: Ukaz ifconfig 1	12
Slika 16: Prikazani IP-ji 1	12
Slika 17: Ukaz lsusb (nameščene naprave na USB-portih) 1	12
Slika 18: Prenos datoteke 1	13
Slika 19: Namestitev datoteke 1	13
Slika 20: Uspešno nameščeno 1	13
Slika 21: Namestitev programske knjižice 1	13
Slika 22: Ukaz za namestitev vmesnika 1	14
Slika 23: Naslednji ukaz 1	14
Slika 24: Ukaz 1	15
Slika 25: Ukaz 1	15
Slika 26: Ukaz 1	15
Slika 27: Ukaz 1	15
Slika 29: Ukaz 1	16
Slika 30: Uspešno nameščen Bluetooth v opravilni vrstici 1	16
Slika 31: Prikaz posodobitve vse programske opreme 1	17
Slika 32 : Prikaz namestitve vseh posodobljenih datotek 1	17
Slika 33: V ukaznem oknu smo omogočili kamero 1	18
Slika 34: Prikaz, kako smo omogočili podporo kameri 1	18
Slika 35: Prikaz ukaza za ponovni zagon 1	19
Slika 36: Kamera	21
Slika 37: Ohišje za kamero	21
Slika 38: Številsko označevanje pogonskega sistema	22

Slika 39: Montažna plošča	
Slika 40: Vijak za občutljivost	
Slika 41: IR-senzor	
Slika 42: Linijska senzorja	
Slika 43: Ultrazvočni senzor	
Slika 44: DC-motor	
Slika 45: Sistem za nagib in vrtenje	
Slika 46: iBoost64	
Slika 47: Raspberry Pi z opremo	
Slika 48: Distančniki	
Slika 49: Sestavljene ploskve z distančniki in vijaki	
Slika 50: Uporabljeni vijaki	
Slika 51: Nameščanje nosilca	
Slika 52: Nameščen IR-senzor na nosilcu	
Slika 53: Namestitev linijskih senzorjev	
Slika 54: Namestitev pogonskega sistema	
Slika 55: Ultrasonični senzor	
Slika 56: Nameščena oprema	
Slika 57: Nameščanje zgornje ploskve	
Slika 58: Nameščanje PAN/TILT in kamere	
Slika 59: Nosilec za polnilno postajo	
Slika 60: Vrtanje lukenj na nosilcu	
Slika 61: Vijačenje nosilca na platformo	
Slika 62: Urejanje zadnjih malenkosti	
Slika 63: Končni izdelek	
Slika 64: Ukaz	
Slika 65: Ukaz	
Slika 66: Prikaz modeliranja ohišja za kamero v programu SolidWorks	
Slika 67: Prikaz 3D-tiskanja ohišja za kamero	
Slika 68: Končni izdelek	
Slika 69: Končni izdelek	

UVOD

Za ime ultimativni avto smo se odločili zato, ker smo na tem področju želeli razviti nekaj novega. Želeli smo izdelati avto, ki ga bomo vodili brezžično preko Playstation 3 ploščka, ter da bo v živo prenašal sliko preko Wi-Fi vmesnika na pametni mobilni telefon. Pogon avtomobila deluje na vsa štiri kolesa, en motor za vsako stran. Uporabili smo linijske senzorje, IR-senzorje in servomotorja za obračanje kamere. Vse skupaj pa poganja zelo zmogljiv mikroračunalnik Raspberry Pi 2 B+.

HIPOTEZE

V okviru raziskovalne naloge smo si zastavili sledeče hipoteze:

- Izdelati bomo mobilnega robota z upravljanjem preko PS3 Bluetooth igralnega ploščka.
- Narediti prenos slike s kamere na telefon.
- Spoznati mikroračunalnik Raspberry Pi.
- Spoznati programsko okolje Python.
- Narediti estetsko ohišje.
- Ustvariti napajanje tudi s pomočjo fotocelic.
- Izdelati mobilnega avtomatiziranega robota.

1) STROJNA OPREMA

1.1 Raspberry Pi 2 B+

- Je mikroračunalnik, ki ima 1 GB delovnega pomnilnika.
- Ima 4 USB-vhode, HDMI-izhod, mikro USB-vhod, 3.5 mm avdio izhod, izhod za ekran, vhod za mrežo in kamero.
- Napajamo ga s 5 V.
- Preko GPIO PIN-ov računalnik komunicira z zunanjim svetom. Pini uporabljajo digitalni signal ter so lahko vhodi ali izhodi.
- 4-jedrni ARM Cortex-A7 procesor 900 MHz.

Slika 1: Raspberry Pi 2 B+

1.2 MIŠKA

Miška je eden glavnih delov strojne opreme, če sploh želimo delati z Raspberry Pi, saj z njo dostopamo do programov ter datotek v operacijskem sistemu Raspbiana. Za njeno delovanje ne potrebujemo dodatne programske opreme.

Slika 2: Miška

1.4 TIPKOVNICA

Je eden glavnih delov strojne opreme, če sploh želimo delati z Raspberry Pi, saj z njo vnašamo simbole v najrazličnejša okna. Za njeno delovanje ne potrebujemo dodatne programske opreme.

Slika 3: Tipkovnica

1.5 ZASLON

Monitor je eden glavnih delov strojne opreme, če sploh želimo delati z Raspberry Pi. Preko njega dostopamo do grafičnega vmesnika operacijskega sistema. Poznamo tri načine priklopa zaslona.

- 1. Priključitev na HDMI-izhod, pri čemer za njegovo delovanje ne potrebujemo dodatne programske opreme. Monitor mora podpirati digitalni oz. HDMI-signal, sicer potrebujemo pretvornik iz HDMI na VGA.
- Priključitev preko GPIO-pinov in adapterja. Če se odločimo za to opcijo, potrebujemo dodatno programsko opremo, ki jo bomo podrobneje opisali v poglavju Programska oprema. Slabost tega načina je, da nam adapter zavzame veliko število GPIO-pinov, zato v našem primeru ne bi mogli priključiti še PiRoCon-a.
- 3. Priključitev na namenski izhod za ekran. Pri tej opciji prav tako potrebujemo dodatno programsko opremo. Slednjega postopka nismo prakticirali.

Slika 4: Priklop ekrana preko GPIO-pinov

Slika 5: Ekran, na katerega priklopimo Raspberry Pi

1.6 SPOMINSKA KARTICA

Spominska kartica je eden od glavnih delov strojne opreme, ki jo potrebujemo za delovanje Raspberry Pi. Na njo naložimo celoten operacijski sistem ter vse ostale podatke, ki jih imamo na Raspberry Pi. Njena kapaciteta mora biti vsaj 8 Gb. Naš model podpira mikro SD-kartice.

Slika 6: Mikro SD-spominska kartica

1.7 PIROCON v2.0

Pirocon v2.0 je krmilnik, s katerim Raspberry Pi lažje komunicira z zunanjimi komponentami. Za našega robota so ga izdelali pri podjetju 4tronix. Na njega lahko priključimo 8 digitalnih vhodnih ali izhodnih komponent, krmilimo lahko dva DC- motorja, ima poseben priključek za ultrazvočni senzor, 3 I2C-konektorje ter SPI-konektor. Pirocon ima veliko porabo električne energije. Če zanj nimamo dodatnega napajanja in ga priključimo na Raspberry Pi se le-ta izklopi in ponovno zažene zaradi prevelikega odvzema toka naenkrat. Proizvajalec je naredil tudi nekaj napak pri oznakah ter povezavah na samem vezju. Ena od pomanjkljivosti je tudi zaščita pred menjavo polov na H-mostiču. Zaradi tega smo H-mostič tudi uničili in smo ga bili prisiljeni nadomestiti z novim. To nam je vzelo precej časa, saj čipov še nikoli nismo menjali ter smo se vse veščine menjavanja morali naučiti.

Slika 7 : Prikaz priklopa na Raspberry Pi

1.8 ŠTEVILSKE OZNAKE NA KRMILNIKU PiRoCon 2.0

Slika 8: Prikaz številske oznake

Številske oznake s slike

- 1. GPIO-konektor za priklop na Rpi
- 2. 8-vhodno-izhodnih pinov z GND in 5 V
- 3. H-mostič za krmiljenje motorjev
- 4. Motor A
- 5. Motor B
- 6. Priključek za ločeno napajanje motorjev (5-15 V DC)
- 7. Izbira zunanjega napajana oziroma napajanje z Raspberry Pi za motorje
- 8. 4-pinski priključek za ultrazvočni senzor
- 9. SPI-konektor
- 10. I2C-konektorji
- 11. Priključek za dodatno napajanje Pirocona v2.0

1.9 Wi-Fi vmesnik

Wi-Fi vmesnik nam omogoča povezovanje na Raspberry Pi z Wi-Fi omrežij oziroma komunikacijo prek Wi-Fi signala. Pri našem projektu smo uporabili USB Wi-Fi dongle vmesnik, ki deluje na standardni frekvenci 50 Mhz ter valovni dolžini 802.11 n. Če želimo, da vmesnik deluje pravilno, moramo na mikroračunalnik naložiti ustrezno programsko opremo, kar bomo podrobneje opisali v poglavju Programska oprema.

Slika 9: Prikaz Wi-Fi dongle vmesnika

1.10 Bluetooth vmesnik

Bluetooth vmesnik nam omogoča povezovanje Rpi z ostalimi napravami preko tehnologije Bluetooth. Pri našem projektu smo uporabili standardni USB-Bluetooth dongle vmesnik, ki podpira Bluetooth 3.0. Če želimo, da vmesnik deluje pravilno, moramo imeti nameščeno ustrezno različico programske opreme, kar bomo podrobneje opisali v poglavju Programska oprema. Z Bluetooth vmesnikom nismo imeli nikakršnih težav.

Slika 10: Prikaz Bluetooth dongle vmesnika

1.11 PS3-BLUETOOTH IGRALNI PLOŠČEK

Odločili smo se, da bomo za vodenje robota uporabili Sonyjev igralni plošček Sonyjeve igralne konzole Playstation 3. Z njim je upravljanje precej preprosto, obenem pa nam ponuja veliko število (12) gumbov in kar 10 različnih PWM-osi. Za njegovo pravilno delovanje smo potrebovali dodatno programsko opremo, ki jo bomo podrobneje opisali v poglavju Programska oprema.

Slika 11: PS3-Bluetooth igralni plošček

2) PROGRAMSKA OPREMA

2.1 NAMESTITEV OPERACIJSKEGA SISTEMA RASPBIAN

Raspbian je eden od najpogostejših operacijskih sistemov za Raspberry Pi. Temelji na osnovah Linuxa, zato je njuna uporaba precej podobna. Raspbian operacijski sistem najprej z uradne strani Raspberry Pi shranimo na osebni računalnik . Nato vse datoteke, ki jih shranjena datoteka vsebuje, preprosto prenesemo na pomnilniško kartico. Ko pomnilniško kartico vstavimo v Raspberry Pi ter ga priključimo na vse potrebne komponente (miška, ekran, tipkovnica), se nam prikaže pričetek inštalacijskega postopka operacijskega sistema Raspbian.

Raspbian je potrebno vsakič, ko ga zaženemo, posodobiti.

Slika 12: Namestitev operacijskega sistema

2.2 POTEK NAMESTITVE

Obkljukamo prvo opcijo ter kliknemo install. Vse ostalo se izvede avtomatsko, mi le počakamo, da se namestitveni postopek zaključi.

Po zaključeni namestitvi se na zaslonu pokaže namizje, na katerem je koš ter opravilna vrstica.

Če želimo na namizju dodatne ikone, jih moramo prenesti iz menija.

Slika 13: Namizje

2.3 PROGRAM PYTHON

Python je programsko okolje za pisanje uporabniških programov. V njem smo v celoti napisali program za našega robota in je že vnaprej nameščen na operacijskem sistemu, zato ga ni potrebno dodatno nalagati. Spada med naprednejša programska okolja v razredu Python.

Slika 14: Primer programiranja v programu Python

2.4 NAMESTITEV WI-FI VMESNIKA

Slika 15: Ukaz ifconfig

Slika 16: Prikazani IP-ji

pi@1	raspb	errypi	~ \$ 1	Lsus	3b	
Bus	001	Device	002:	ID	0424:9512	Standard Microsystems Corp.
Bus	001	Device	001:	ID	1d6b:0002	Linux Foundation 2.0 root hub
Bus	001	Device	003:	ID	0424:ec00	Standard Microsystems Corp.
Bus	001	Device	004:	ID	05e3:0608	Genesys Logic, Inc. USB-2.0 4-Port HUB
Bus	001	Device	005:	ID	148f:5370	Ralink Technology, Corp. RT5370 Wireless Adapte
r						
Bus	001	Device	006:	ID	046d:c404	Logitech, Inc. TrackMan Wheel
Bus	001	Device	007:	ID	045e:00dd	Microsoft Corp. Comfort Curve Keyboard 2000 V1.
0						

Slika 17: Ukaz lsusb (nameščene naprave na USB-portih)

Za namestitev Wi-Fi vmesnika smo uporabili naslednje ukaze v LX-Terminalu:

- sudo apt-get update
- sudo apt-get upgrade
- if config
- -lsusb

Nato se nam je v opravilni vrstici prikazal terminal za brezžično povezavo in nato smo se lahko povezali na omrežje, ki nam bo v nadaljevanju služilo za prenos slike pri kameri.

2.5 NAMESTITEV EKRANA

Inštalacijski postopek za Display AdmaTec C-Berry 3.5"

Slika 18: Prenos datoteke

Slika 19: Namestitev datoteke

Slika 20: Uspešno nameščeno

2.6 NAMESTITEV BLUETOOTH VMESNIKA

To smo storili v LX-Terminalu na sledeči način:

- Pri namestitvi Bluetootha smo uporabil naslednji postopek:
- Najprej smo v ukazno vrstico v terminalu vnesli naslednji ukaz: sudo apt-get install bluetooth bluez-utils.

💻 pi@raspberrypi:	~				×
File Edit Tabs H	lelp				
pi@raspberr 🗶	pi@raspberr	×			
pi@raspberrypi ~_	\$ sudo apt-get	install	bluetooth	bluez-utils	

Slika 22: Ukaz za namestitev vmesnika

Po nekaj sekundah smo na terminalu dobili naslednji ukaz:

Slika 23: Naslednji ukaz

Naslednji ukaz:

Slika 24: Ukaz

Slika 25: Ukaz

Slika 26: Ukaz

Slika 27: Ukaz

Slika 28: Ukaz

Naslednji ukaz startx, ki zažene Bluetooth.

Processing triggers for libc-bin (2.19-18+deb8ul) ... Processing triggers for dbus (1.8.20-0+deb8ul) ... pi@raspberrypi ~ \$ startx

Slika 29: Ukaz

V ukazni vrstici se pojavi naslednja ikona za Bluetooth:

Slika 30: Uspešno nameščen Bluetooth v opravilni vrstici

2.7 NAMESTITEV KAMERE

1) Ukaz: sudo apt-get update

pi@raspberrypi 🖀 💲 sudo apt-get update
Get:1 http://archive.raspberrupi.org wheezy Release.gpg [490 B]
Get:2 http://mirrordirector.raspbian.org_wheezy_Release.gpg [490 B]
Get:3 http://mirrordirector.raspbian.org_wheezu_Release [14.4 kB]
Get:4 http://archive.raspberrupi.org wheezu Release [7,200 B]
Get:5 http://archive.raspberrupi.org wheezu/main armhf Packages [6,478 B]
Get:6 http://mirrordirector.raspbian.org_wheezu/main_armhf_Packages_[7,412_kB]
Ign http://archive.raspberrupi.org_wheezu/main_Translation-en_GB
Ign http://archive.raspberrypi.org_wheezy/main_Translation-en
56% [6 Packages 4,113 kB/7,412 kB 55%]

Slika 31: Prikaz posodobitve vse programske opreme

2) Ukaz: Sudo apt-get upgrade

3) Ukaz: V terminal smo vnesli raspi-config:

expand_rootfs overscan configure_keyboard change_pass change_locale change_timezone change_hostname memory_split overclock ssh boot behaviour	Expand root partition to fill SD card Change overscan Set keyboard layout Change password for 'pi' user Set locale Set timezone Set hostname Change memory split Configure overclocking Enable or disable ssh server Start desktop on boot?
camera	Enable/Disable cannera addon support
<se< td=""><td>elect> (Finish)</td></se<>	elect> (Finish)

Slika 33: V ukaznem oknu smo omogočili kamero.

4) Ukaz: Enable

Lindbre support for has	sporty II co	unci u i	
Disable	e>	(Enable)	

Slika 34: Prikaz, kako smo omogočili podporo kameri.

5) Ukaz: Yes – potrditev ponovnega zagona

Slika 35: Prikaz ukaza za ponovni zagon

Ukazi v LX-Terminalu za zagon kamere po inštalacijskem postopku:

- Raspistill -o image.jpg naredi sliko.
- Raspivid -o video.h264- naredi 5 s video.

Ker smo hoteli sestavili avto, ki bo povsem avtomatiziran, brez zaganjanja vsakega posameznega programa, smo morali napisati program za zagon kamere v programu Python.

To smo storili na sledeč način:

- V Lx-Terminal smo vnesli naslednji ukaz sudo apt-get install python camera.
- Nato smo v programu Python napisali naslednji ukaz, ki je zagnal kamero:
- import picamera
- from time import sleep
- camera = picamera.PiCamera ()
- camera.capture ('image1.jpg')
- sleep (5)
- camera.capture ('image2.jpg')

2.8 NAMESTITEV PS3-BLUETOOTH VMESNIKA

Namestitev smo izvedli v LX terminalu.

1) Namestitev potrebnih modulov za Bluetooth

sudo apt-get install bluez-utils bluez-compat bluez-hcidump
checkinstall libusb-dev libbluetooth-dev joystick

2) Namestitev potrebnih modulov za igralni plošček

sudo apt-get update
sudo apt-get install pyqt4-dev-tools
wget http://www.pabr.org/sixlinux/sixpair.c
gcc -o sixpair sixpair.c -lusb

3) Namestitev aplikacije za igralni plošček

```
wget http://sourceforge.net/projects/qtsixa/files/QtSixA%201.5.1/QtSixA-1.5.1-
src.tar.gz
tar xfvz QtSixA-1.5.1-src.tar.gz
cd QtSixA-1.5.1/sixad
make
sudo mkdir -p /var/lib/sixad/profiles
sudo apt-get install checkinstall
sudo checkinstall
```

2.8 KAMERA

Slika 36: Kamera

- To je kamera, ki ima resolucijo 1920 x 1080.
- Služi za zajemanje posnetkov in fotografij.
- Ima možnost razširitve za nočni vid.

3.2 OHIŠJE ZA KAMERO

Ohišje smo narisali v programu SolidWorks ter ga natisnili s pomočjo 3D-tiskalnika.

Slika 37: Ohišje za kamero

3) MEHANSKI SKLOP

4.1 Pogonski sistem

Pogonski sistem je glavni del robota, če želimo, da se le-ta premika. Na robotu imamo dva pogonska sistema, in sicer za vsako stran enega. V njem najdemo zobniške sisteme.

Slika 38: Številsko označevanje pogonskega sistema

- 1. Nosilci za pritrditev na prvo nosilno ploščo
- 2. Nosilec za motor
- 3. Osi za pritrditev koles
- 4. Mehansko stikalo za vklop oz. izklop prenosa na kolo

4.2 Montažni plošči

Montažna plošča nam služi, da nanjo pritrdimo vse potrebne komponente, ki jih želimo imeti, v našem primeru smo uporabili 2 montažni plošči. Kot vezne elemente pa smo uporabili čepe ter vijake.

Slika 39: Montažna plošča

4) ELEKTRONSKI SKLOP

5.1 IR-SENZORJA

Infrardeča senzorja uporabljamo za zaznavanje ovir pred samim robotom. Imata tri kontakte, in sicer VIN, GND in signal. Če pred senzorjem ni ovire, je na izhodu signal logična 1. Ko pa predenj postavimo predmet, na njem zasveti lučka in signal se postavi na logično 0. Na zadnji strani imata tudi vijak, s katerim nastavimo razdaljo, na kateri senzor zazna oviro. Čez večji del zunanjega ohišja imata navoj, na katerega privijačimo namenska vijaka.

Slika 40: Vijak za občutljivost

Slika 41: IR-senzor

4.2 LINIJSKA SENZORJA

Pri robotu smo na spodnjo ploščo namestili tudi linijska senzorja.

Slika 42: Linijska senzorja

4.3 ULTRAZVOČNI SENZOR

Modul ima štiri priključke: VCC (+5 V), Triger (prožilnik), Echo (odmev) in GND (masa). Zelo enostavno ga je priključiti na katerikoli mikrokontroler. Za proženje moramo dovesti pozitivni pulz, dolžine 10 uS ali več. Ta sproži serijo osmih 40 kHz kratkih zvokov na oddajniku (T), katerih odboj od predmeta (njihovo povprečje) sprejemnik (R) sprejme in poda kot pozitivni pulz na nožici Echo. Dolžina tega pulza je odvisna od oddaljenosti predmeta.

Slika 43: Ultrazvočni senzor

4.4 DC-MOTORJA

DC-motorja uporabljamo za pogon pogonskega menjalnika ter posredno pogon koles. Na zunaj je motor enosmeren, saj je enosmerna tudi napetost, s katero ga napajamo. Takšna konstrukcija v primerjavi z enosmernimi motorji s ščetkami pomeni boljše odvajanje toplote (hlajenje) in manjši vztrajnostni moment motorja. Pole rotorja s permanentnimi magneti (rdeča barva predstavlja severni, zelena pa južni magnetni pol) privlačijo nasprotni poli statorja, kar povzroči navor.

Slika 44: DC-motor

4.5 SERVOMOTORJI ZA NAGIBANJE IN VRTENJE

To je sistem, v katerem sta nameščena dva servomotorja. Privijačimo ga na montažno ploskev, nato pa nanj lahko namestimo kamero ali ultrazvočni senzor.

Slika 45: Sistem za nagib in vrtenje

4.6 iBoost64

iBoost je del, ki ga namestimo na krmilnik PiRoCon 2.0, služi za povečanje vhodnih signalov in za električno čiščenje signalov.

Slika 46: iBoost64

5) RASPBERRY PI Z OPREMO

Slika 47: Raspberry Pi z opremo

 Ko smo napisali ustrezne programe, smo morali elemente tudi priklopiti na ustrezne pine, ki smo jih določili.

5.1 PRIKLOP OPREME NA KRMILNIK

- levi IR-senzor na pin 7
- desni IR-senzor na pin 11
- levi linijski senzor na pin 12
- desni linijski senzor na pin 13
- servomotor za vrtenje levo, desno na pin 22
- servomotor za vrtenje gor, dol na pin 18

6) OSTALI DELI

6.1 DISTANČNIKI

Distančnike smo uporabili, da smo lahko sestavili montažne ploskve. Najprej smo jih sestavili in na koncu z vijaki tudi privijačili.

Slika 48: Distančniki

Slika 49: Sestavljene ploskve z distančniki in vijaki

6.2 VIJAKI

Vijake smo uporabili za vijačenje vseh elementov, ki smo jih imeli. Privijačili smo sestavne dele, montažno ploskev, Raspberry Pi, linijske senzorje, nosilce za IR-senzorje ...

Slika 50: Uporabljeni vijaki

7) MONTAŽA ROBOTA

Ko smo dobili potrebne dele, ki smo si jih zamislili, smo morali robota sestaviti. Vendar smo kaj kmalu ugotovili, da bi želeli določene stvari spremeniti in bolj dodelati. Zato smo pričeli postavljati dele po našem načrtu. Tako smo kot primer premaknili Raspberry Pi z opremo na spodnjo ploščo, saj smo na zgornjo pritrdili fotocelice za napajanje samega robota. S premikanjem komponent smo naleteli tudi na nekaj težav, ki smo jih morali rešiti. Ena od teh težav je bila, da so bili konektorji za senzorje previsoko postavljeni in je na njih pritiskala zgornja plošča. Odločili smo se, da bomo malce znižali nosilce, na katere je pritrjen Raspberry Pi. S tem smo pridobili 3 mm višine, kar se je nekoliko poznalo, vendar ne dovolj. Odločili smo se, da bomo podaljšali nosilce za zgornjo ploščo, kar je prineslo dodatnih 5 mm in zato je na konektorje nehala pritiskati zgornja plošča. Naslednji problem, s katerim smo se soočili, so bili nosilci IR-senzorjev, saj so imeli premajhno luknjo. Ta problem smo rešili tako, da smo vzeli večji sveder in luknjo preprosto povrtali. IR-senzorje smo pritrdili s pomočjo namenskih nosilcev. Namenski nosilci imajo na spodnji strani jeziček z luknjo, tako da ga lahko privijačimo na osnovno ploščo. Na delovni površini ima nosilec večjo luknjo, skozi katero potisnemo sam senzor in ga z namenskimi vijaki privijačimo z obeh strani.

7.1 NAMEŠČANJE IR-SENZORJEV

Za namestitev nosilca za IR-senzor smo uporabili vijaka 3 x 8 PB, za vsak senzor enega. Namestili smo jih na spodnjo ploskev samega robota. Služili nam bodo za merjenje razdalje in da se robot ne bo zaletel v kakšno oviro.

7.2 MONTAŽA LINIJSKIH SENZORJEV

Linijske senzorje smo pritrdili na spodnjo ploskev robota, uporabili pa smo dva vijaka 3 x 8 PB, za vsak senzor enega. Senzorja imata timer, na katerem lahko nastavimo občutljivost zaznavanja.

Slika 53: Namestitev linijskih senzorjev

7.3 MONTAŽA POGONSKEGA SISTEMA

Pogonski sistem s pomočjo 4 vijakov velikosti 2 x 8 PB privijačimo na namenske luknje na osnovni plošči.

Slika 54: Namestitev pogonskega sistema

7.4 MONTAŽA ULTRASONIČNEGA SENZORJA

Senzor smo namestili na zadnjo stran mobilnega robota.

Slika 55: Ultrasonični senzor

7.5 MONTAŽA RASPBERRY PI Z OPREMO

Za montažo smo uporabili štiri vijake 2.6 x 8P B. Opremo smo pritrdili na spodnjo ploskev.

Slika 56: Nameščena oprema

7.6 MONTAŽA ZGORNJE PLOSKVE

Za namestitev zgornje ploskve smo potrebovali 4 distančnike in 4 vijake velikosti 3 x 12 PB. Na zgornjo ploskev smo pritrdili sistem servomotorjev.

Slika 57: Nameščanje zgornje ploskve

7.7 MONTAŽA PAN/TILT-SISTEMA IN KAMERE

Za montažo PAN/TILT-sistema smo uporabili 4 vijake velikosti 3 x 12 PB. Sistem smo namestili na zgornjo ploskev. Za namestitev kamere pa smo uporabili 2 vijaka velikosti 3 x 8 PB.

Slika 58: Nameščanje PAN/TILT in kamere

7.8 MONTAŽA POLNILNE BATERIJE

Pri nameščanju polnilne postaje smo se odločili, da bomo spodnji pokrov preprosto privijačili v luknje, ki so na plošči avtomobila. Nosilec za polnilno postajo smo izdelali iz 2 mm pločevine.

7.9 POSTOPKI

1. Najprej smo s pomičnim merilom izmerili razdaljo med luknjama ter jo prenesli na pokrov.

Pri tem smo morali paziti, da so vijaki prišli med baterije, ki so v polnilni postaji, sicer se na koncu ne bi dala sestaviti.

Slika 59: Nosilec za polnilno postajo

2. Nato smo luknje ustrezno zarisali ter zatočkali, na koncu smo jih izvrtali s svedrom M3

GT.

Slika 60: Vrtanje lukenj na nosilcu

3. Na koncu smo preverili, če se luknje ujemajo z luknjami na platformi. Pokrov smo na avtomobil privijačili s samoreznimi vijaki M3.

Slika 61: Vijačenje nosilca na platformo

4. Ko smo se prepričali, da je pokrov trdno privijačen, smo nanj postavili preostale dele postaje ter jih privijačili s štirimi vijaki, po dva na vsaki strani.

Slika 62: Urejanje zadnjih malenkosti

5. Končni izdelek: Polnilna postaja s sončnimi celicami

Slika 63: Končni izdelek

8) PROGRAM ROBOTA

8.1 KOMENTAR PROGRAMA

import knjižnic

import pygame

import time

import RPi.GPIO as GPIO

nastavitev GPIO pinov na način BOARD

GPIO.setmode(GPIO.BOARD)

GPIO.setwarnings(False)

#nastavitev vhodov in izhodov

- m1a = 19
- m1b = 21
- m2a = 24
- m2b = 26
- SL = 7
- SR = 11
- LR = 13
- LL = 12
- led1 = 40

določanje vhodov in izhodov

GPIO.setup(m1a,GPIO.OUT)

GPIO.setup(m1b,GPIO.OUT)

GPIO.setup(m2a,GPIO.OUT)

GPIO.setup(m2b,GPIO.OUT)

GPIO.setup(SL,<u>GPIO.IN</u>)

GPIO.setup(SR, GPIO.IN)

GPIO.setup(LR, GPIO.IN)

GPIO.setup(LL,<u>GPIO.IN</u>)

GPIO.setup(led1,GPIO.OUT)

določanje vrednosti

ForBac = 0 LefRig = 0

nastavitev PWM

p1 = GPIO.PWM(m1a,250)

p2 = GPIO.PWM(m1b,250)

p3 = GPIO.PWM(m2a,250)

p4 = GPIO.PWM(m2b,250)

p1.start(0)

p2.start(0)

p3.start(0)

p4.start(0)

Initializacija modula pygame

pygame.init()

j = pygame.joystick.Joystick(0)

j.init()

print 'Initialized Joystick : %s' % j.get_name()

čakanje na joystick

while pygame.joystick.get_count() == 0:

pygame.joystick.get_count()

time.sleep(10)

pygame.joystick.quit()

pygame.joystick.init()

potreben procent premika joystika za izvajanje operacij (0.25 = 25%)

threshold = 0.20

poimenovanje ps3 osi

PS3_AXIS_RIGHT_HORIZONTAL = 2

PS3_AXIS_RIGHT_VERTICAL = 3

try:

while True:

zasveti led če se program izvaja

GPIO.output(led1,1)

events = pygame.event.get()

for event in events:

UpdateMotors = 0

preveri če se joystick premika

if event.type == pygame.JOYAXISMOTION:

if event.axis == 3: #če se os 3 premika vrne njeno vrednost pod spremenljivko ForBac

ForBac = event.value

UpdateMotors = 1

elif event.axis == 2: #če se os 2 premika vrne njeno vrednost pod spremenljivko LefRig

LefRig = event.value

UpdateMotors = 1

glavni program za motorje

- if (UpdateMotors):
 - if (ForBac > threshold and GPIO.input(LL)==0): #nazaj
 - GPIO.output(m1a,0) GPIO.output(m1b,1) GPIO.output(m2a,1) GPIO.output(m2b,0) speed = int(ForBac*50) p2.ChangeDutyCycle(speed) p3.ChangeDutyCycle(speed) print 'nazaj'

elif (ForBac < -threshold and GPIO.input(SL)==1 and GPIO.input(SR)==1 and GPIO.input(LL)==0):#naprej

GPIO.output(m1a,1) GPIO.output(m1b,0) GPIO.output(m2a,0) GPIO.output(m2b,1) speed = -1*(int(ForBac*50)) p1.ChangeDutyCycle(speed) p4.ChangeDutyCycle(speed) print 'naprej'

#obračanje desno

- elif (LefRig > threshold and ForBac ==0 and GPIO.input(SR)==1 and GPIO.input(LL)==0): GPIO.output(m1a,0)
 - GPIO.output(m1b,1) GPIO.output(m2a,0)
 - GPIO.output(m2b,1)
 - speed = int(LefRig*50)
 - p2.ChangeDutyCycle(speed)
 - p4.ChangeDutyCycle(speed)
 - print 'desno'

obračanje levo

elif (LefRig < -threshold and GPIO.input(SL)==1 and GPIO.input(LL)==0): GPIO.output(m1a,1) GPIO.output(m1b,0) GPIO.output(m2a,1) GPIO.output(m2b,0) speed = -1*(int(LefRig*50)) p1.ChangeDutyCycle(speed) p3.ChangeDutyCycle(speed) print 'levo'

izklop motorjev

else:

- GPIO.output(m1a,0)
- GPIO.output(m1b,0)
- GPIO.output(m2a,0)
- GPIO.output(m2b,0)
- p1.ChangeDutyCycle(0)
- p2.ChangeDutyCycle(0)
- p3.ChangeDutyCycle(0)
- p4.ChangeDutyCycle(0)
- print 'off'

except KeyboardInterrupt:

j.quit()

p1.stop(0)

p2.stop(0)

p3.stop(0)

p4.stop(0)

GPIO.cleanup()

8.2 AVTOMATSKI ZAGON PROGRAMA

Če želimo, da se nam program, ki smo ga napisali v programu python, prične izvajati avtomatsko, ne da bi ga bilo potrebno zagnati s pomočjo uporabniškega vmesnika in komponent, ga moramo dati med zagonska opravila operacijskega sistema. To storimo tako, da v terminal zapišemo:

1. sudo nano /etc/profile

Prikaže se nam etc profil v GNU (Global Null Unit) meniju.

Slika 64: Ukaz

S koleščkom miške drsamo do dna in dodamo vrstico, ki programu pove, kje v sistemu se nahaja python skript, ki ga želimo zagnati.

sudo python /home/pi/desktop/ps3.py

Slika 65: Ukaz sudo python + lokacija naše datoteke.

Če ne vemo, kje se naša datoteka nahaja, jo poiščemo v File Managerju. Nato kliknemo Properties in prepišemo vrstico pod imenom Location. Za zadnji besedi dodamo poševnico ter ime datoteke s končnico .py

9) **3D-MODELIRANJE IN 3D-TISKANJE**

9.1 MODELIRANJE V PROGRAMU SOLIDWORKS

Slika 66: Prikaz modeliranja ohišja za kamero v programu SolidWorks

9.2 3D-TISKANJE

Slika 67: Prikaz 3D-tiskanja ohišja za kamero

10) KONČNI IZDELEK

10.1 KONČNI IZDELEK

Slika 68: Končni izdelek

Slika 69: Končni izdelek

11) UGOTOVITVE IN REZULTATI

Na začetku raziskovalne naloge smo si zastavili naslednje hipoteze. Hipoteze so se izkazale za uspešne, vendar smo za to porabili veliko časa in znanja. Pri tem smo imeli tudi veliko problemov, ki smo jih uspešno realizirali.

Izdelati mobilnega robota z opravljanjem preko PS3 Bluetooth igralnega ploščka.	
Prenos slike v živo s kamere na telefon.	
Spoznati mikroračunalnik Raspberry Pi.	
Spoznati programsko okolje Python.	
Narediti estetsko ohišje.	
Ustvariti napajanje tudi s pomočjo fotocelic.	
Izdelati mobilnega avtomatiziranega robota.	

12) ZAKLJUČEK

Pri raziskovalni nalogi smo uporabili veliko znanja, ki smo ga pridobili v prejšnjih letih šolanja, vendar pa to ni bilo dovolj, saj smo se podali na neznana pota mikroračunalnika Raspberry Pi, s katerim smo se srečali prvič. Na novo smo morali usvojiti vsa osnovna znanja za delo z njim. Osnove smo dokaj hitro usvojili, nekaj težav pa smo imeli z nadaljnjimi postopki dela, kot sta prenos slike ter obdelava signalov senzorjev. Probleme smo uspeli rešiti, pa čeprav smo za njih porabili veliko časa. Kljub temu smo s pomočjo vodičev na spletu rešili večino problemov in smo z zaključnim izdelkom zadovoljni. Ker smo mladi in polni novih zamisli oziroma idej, vedno najdemo še kakšno pomanjkljivost, ki bi jo lahko odpravili. Celoten projekt je bil zanimiv, saj smo pridobili veliko novega znanja, s katerim bomo lahko v nadaljevanju delali še na večjih projektih.

13) VIRI IN LITERATURA

- (1) 3D-TISKANJE (spletni vir). 2015. (citirano 9. 3. 2016) Dostopno na naslovu: http://www.mattercontrol.com/
- (2) BLUETOOTH (spletni vir). 2016. (citirano 9. 3. 2016) Dostopno na naslovu: https://www.raspberrypi.org/learning/robo-butler/bluetooth-setup/
- (3) EL. VEZJA (spletni vir). 2016. (citirano 9. 3. 2016) Dostopno na naslovu: http://www.eleccircuit.com/
- (4) GITHUB (spletni vir). 2013. (citirano 9. 3. 2016) Dostopno na naslovu: https://github.com/chrisalexander/initio-python
- (5) KAMERA (spletni vir). 2016. (citirano 9. 3. 2016) Dostopno na naslovu: <u>http://raspberrypi.stackexchange.com/questions/23182/how-to-stream-video-from-raspberry-pi-camera-and-watch-it-live</u>
- (6) RASPBERRY PI (spletni vir). 2015. (citirano 9. 3. 2016) Dostopno na naslovu: https://www.raspberrypi.org/
- (7) SENZORJI (spletni vir). 2015. (citirano 9. 3. 2016) Dostopno na naslovu: <u>http://www.dexterindustries.com/GrovePi/supported-sensors/</u>
- (8) WI-FI (spletni vir). 2016. (citirano 9. 3. 2016) Dostopno na naslovu: https://www.raspberrypi.org/documentation/configuration/wireless/